Ellinson 147
handout 1+2

נשים בלימוד התורה

בן עזאי חייב ... כ"א אומר המלמד ... רבי יהושע אומר

(1) בן עזאי - "מכאן" פרשת סוטה היא שגרמה להצפרת
בן עזאי - כי הערך היציעה על "צבת תולה" עלול
להביא ליצי חילול ה' - שהתולאים בנסשמיהם יוציאו
לעז על התורה (מאירי, וכן אפשר ללמוד פשי)

(2) כ"א אומר - Handout #2 חכמה ⇐ ערמה. שים לב ר' אבהו
מדבר על "אדם". הסכנה של ערמומית רואפת על כל אדם
אלא (1) שהאשה יותר צפויה לה מהאיש
(2) זה יגרום יותר נזק אצל האשה

קיימים שני פירושים "לתפלות" - Ellinson note 25
(1) lewdness
(2) Silliness

איך זה מסתדר עם ערמומית?
(1) lewdness - פירש": מבינה ערמומית ועושה דברי
בצנעה Become Tricky, Sly
(2) Silliness - מאירי: "A little Knowledge is a
Dangerous Thing" She thinks she Knows
But Really doesn't. Speaks authoritatively

(3) רבי יהושע - Generalization about Women's Preferences
שני פירושים "קב" - מצונת, פרנסה
- חכמה
Ellinson note 26
אינה כאויה ללמוד
פתוחה - עיקר
שאפתן לרגש וחיבה
ולא מאריכין מספיק
חכמה ואינלקלוא

(4) סיכום בן עזאי מחייב את האב ללמד בתו תורה
כ"א לא הכריע במישרין - אלא גנה האב המלמד בתו תורה
ר"י יתאר את תכונות הנשים בדרך כלל

מבוסס על
מאמרו של
הרב צ"ם
מאיר
ההשקוביש
אור המזרח
כרך י"ז
עמודים 40-52
124-132
תשכ"ח

(5) מה נכלל במושג "תורה"?

ברור שדברי בן עזאי כוללים גם תושבע"פ, כי הענין "זכות תולה" אינו בתורה שבכתב אלא בפרשנות על תושבע"פ!*

רבי אליעזר יכול להתפרש בשני כיוונים:
(1) מסכים עם בן עזאי בתושבכתב ומגנה רק את המלמד את בתו תורה שבעל פה - שיש בו יתר עכמומית
או (2) שמגנה את הטב המלמד לבתו תורה בכתב וכ תושבע"פ: חכמת התורה נתנה לה עכמומית

רבי יהושע אפשרית שונה
(1) מזדרה ומחזק דברי רבי אליעזר
(2) יתכן שר"י מחמיר על ר"א ואז יש לנו מחלוקת משולש
בן עכ"א מתיר ללמד לבת תושבע"פ
רבי אליעזר מתיר רק תושב"כת
ר"י יהושע אוסר הכל

(6) מהמשנה בנדרים Handout #4
יש לכאורה רמיה שבנת לומדות תורה שבכתב
אמנם המסתכל בכאמונים (ר"ל, תוס, רמב"ן, ריב"א, רמש ועוד)
יראה שהם אינם גורסים "ואת בנתיו"

(7) משנה קידושין Handout # 5
מוכח שהמוכה יודעת חומש - ואיך היא מלמדת ומי למדה

* כמה תושבע"פ הוא מתיר: יש המפרשים רק פרשת סוטה כדי שתלמד שהזכות תולה. אולם יש מפרשים (ע"ין באוצר המלך, ובהמשך) שסוטה זה דוגמא לחשיבות ללמד לבת כל תושבע"פ שכלבנטית לאשה.

Handout #3 Ellinson 150

(8) נסתכל עכשיו בירושלמי

מהירושלמי יוצא שבן עזאי חולק על רשב"ע
שר"י מסכים עם רשב"ע (שאת אתדה

בהקהל מצוה שהמלך קורא במשנה תורה - ספר
דברים - שהוא תורה שבכתב.
מתברר אז שהמלוקת הוא בתושב"ע

ומן המשנה בסולה (תולה) מתרת גם בו

לפי בן עזאי נשים באות ללמוד תושב"ע כמו אנשים
לפי רשב"ע ור"י הנשים באות רק לשמוע (על פירוש
הכוונה נראה בהמשך - אבל ברור שאינה לומדת)
אז גם ללמוד תורה שבכתב אינה

אז המחלוקת בין בן עזאי ובין רשב"ע ור"י הוא
מהקצה לקצה

(9) מהו דעת ר' אליעזר (רבי לעזר בירושלמי) בן הורקנוס -
ברור שמדובר בתורה שבע"פ - שהרי הסכונה רצתה
לדעת לעומי המצות שגם התלמידים לא ידעום

השתמש במילים ישרפו אבל לא כתב שאסור

סביר להניח שהמונח "ישרפו" וכן "תפלת" מדבר בקשר
ללימוד תושבע"פ. ורבי אליעזר אוסר רק תושבע"פ, אבל
לא תושבכתב

General Questions

(10) לפי רמב"ם, ר"י ורא"ש - אם נשים לא למדו תושבע"פ
איך מצינו נשים בקיאות בתושבע"פ כמו ילתא
אמו של רבינא ואשת רב אסי וכן ברוריא

(11) איך יצעו הלכות - עיין סנהדרין צב: 6 andoot

(12) איך נסביר התוספתא בברכות ב' י"ב 7 ndoot
משמע שנשים לומדות תושבכתב ובע"פ !!

(13) בכדי להבין סוגיא זו - עלינו לקרא בפוסקים
רמב"ם Ellinson p. 153
quoted Essentially Word for Word by Rev Yosef Karo
שו"ע יו"ד סימן כמ"ו סעיף ו'

(14) הערות על הרמב"ם

(a) צוו חכמים שלא ילמד - strange language. Should have
Said אסרו חכמים לאב ללמד. And why only בתו ?

(b) מפני שוב נשים - רוב ולא כולן

(c) אמרו חכמים: כל המלמד את בתו תורה... by quote
hazal again. He just said צוו חכמים ... בתו.

(d) לכתחילה - where did רמב"ם get the distinction
between לכתחילה and בדיעבד
Rambam Paskered like ר"א - but תפלות applies only
to תושבע"פ.

(e) סתירה בין פתיחת דברי שמשה הלומדת ש"ל שכר
ומוף דברי שמגנים אב המלמד בתו !

(15) נטפל קודם כל בדעת הרמב"ם שתשבר"ם אסור לתחילה, אבל בדיעבד אינה טפלת

(a) ט"ז Ellinson p. 152 : (ועיין בב"ח)
מהקהל כ ואים שתותרת לשמוע תורה שבכתב; אבל
רק פשטת הדברים. אבל עמקות הדברים אסורים
משום תושבע"פ. ולכן צריכים להזהר לתחילה
שמא תגלוש לתושבע"פ (question 14d)

(b) כ' דוד דאכדו בפושנים לדוד
הרמב"ם הכריע בזה לתחילה כרבי יהושע שגם
תורה שבכתב אסור; ובדיעבד כרבי אלעזר שאין
זה תפלות. ולפי"ז יש מחלוקת משולש.

(16) נעבור עכשיו לפרישה Ellinson p. 152

(16A) מהפרישה למידים שהטעם (תפלות) הוא קרילי לגזירה
רוב נשים אינן מתאימות ללימוד תושבע"פ אבל אם יש לנו
הוכחה לכך שהאשה הזאת כן מתאימה - אז אין
בעיה
"אבל אם למדה לעצמה" - הפרישה מבין הרמב"ם
"אשה שלמדה תורה" אין הכוונה בדיעבד, אלא שלמדה מעצמה
(question 16e) Motivated + Skilled intellectually

Either Prejudiced but others can evaluate Her Skills objectively. - "האב אינה כאשאי ללמדה" } That's why רמב"ם requested בתו/תפלות - To make it that it is צוקא

⟹ Read from Henkin Handout (16B)

בלומדת לעצמה אין הבדל בין תושבע"פ ותורה שבכתב ובין לתחילה
או בדיעבד - וכן הנשים היוצאות מן הכלל בתלמוד מוכיחות
זה!

(17) נשים יחידות סגולה - Ellinson page 157

(18) המשנה בנדרים מדברת על לכתחילה ולכן הכשרונים לא גרסו שם "בנתיו" - כי לכתחילה ניקלים כדי יהושע

(19) המשנה בקידושין - מדבר על אשה היוצאת מן הכלל שלמדה ויוצאת. ומ"מ לא תלמד סופרים משום חשש אמיתי של "תפלות" - דהיינו "אבהתא דיניקא"

גם התוספתא במסכת בכבת - מדברת על הנשים היוצאות מן הכלל שאין מניע מלעם "לומוה"

Haven't Answered All the Questions in כמב"ם - But Will Return to Some of them Later.

(20) צו חכמים - Read Herkin Hardout

Not an איסור גמור - חיוב בלמא
הנהגה טובה

But we still have to understand - How Jewish women were able to function Halakhically if they couldn't learn תושבע"פ. How did they learn הלכה? How do we understand Sanhedrin (Source #6) dealing with תינוקות!

(21)

(22) ספר החסידים Ellinson p. 154 note 61

(a) כל אדם מחוייב ללמד את בתו פסקי הלכות דדין
כל המצוה שאשה חייב בהן. אך אסור לרבן
לעומק המו"מ שבה הוי תושבע"פ

(b) בשילה הגאת למדוי התינוקות והנשים בזמן
חזקיהו - פסקי הלכות

(c) גם בהקהל הנשים באות לשמוע הפסקי הלכות

(d) הנשים באוי לפרשת המרכזית שונמית, הקהל מכיון שהיה פסקי
הלכות ללא עיון ומו"מ

[יש לדיין שיש שמוכיחין מכאן - מעשה השונמית -
שמותרת לאשה לבא להכשיר בתושבע"פ אם היא
בא בכוחות עצמה! אבל לא כן דעת הספר
חסידים]

(23) סמ"ק Ellinson 155 } Learn from Book
הערה 63 כחל "מהורש

הלכות השיכים לכן - See ב" on Ellinson p. 110 Ré ⇐ דכנות התורה

(24) מהכיל above note 64 not from Book

(25) כמ"ש Doesnt Talk about Book
הלכות השיכים לאשה

(26) ערוך השולחן - Handout after 8 Eight lines from Bottom } Not from Book

(27) שמיעת שבת כהלכתה note 66 + Ellinson p 156

(28) בכית עולם - Nature of Learning + note 67 Aside

(29) הלכות השיכות לנשים When we Talk about
Can they go through the אמרת as well?
Go Back to quote from שמיעת שבת כהלכתה
אגדת חז"ל ← אמונה, דעת

Many Poskin Talk about teaching women פסקי אבת

מהדורה ד' חג"ג סימן מא" - שואל ומשיב See
דלפי האגור משמע דדיני קרבנות כשאינה הנשים ללמ
מכיון שגם הן חייבת בקרבנות: "דהיו יכולות ללמוד
שבעים טרפות מתוך התלמוד, דדכיכת להן לענין
קרבנות"
בשדין שיך לנשים מתיר ללמוד כל החומר הדרוש אפילו
אם זה מהגמרא - לפי הצורך

הרב יוסף שאון נתנזון 19th Century